

Babeş-Bolyai Tudományegyetem - Jogtudományi Kar
Mikó Imre Jog- és Közgazdaságtudományi Szakkollégium

Közösségi környezetvédelmi szabályzás Románia szemszögéből

Székely János
Mesterképzési hallgató

Kolozsvár
2008

Tartalomjegyzék

A.Bevezetés.....	3
B.A kezdet kezdete.....	4
C.Románia helye a szabályzásban.....	6
i.Levegő minősége.....	7
ii.Hulladékkezelés.....	9
D.Felhasznált irodalom.....	13
E.Függelék.....	14

A. Bevezetés

Románia csatkozása az Európai Unióhoz, magával vonta egyes új, és eddig merőben ismeretlen kihívásokkal való szembesülés szükségszerűségét. A környezetvédelem, melynek terén az önkényuralmi rendszer megszűnte után sem történtek jelentős előrelépések, talán az egyik legjelentősebb eme kihívások közül.

A környezet degradálódása a tervgazdaság egyik mellékhatása minden volt szocialista államban, de e téren Románia (is) élen jár. Részben e degradáció felszámolása részben pedig új normatív kultúra kialakítása kellene legyen a közösségi szabályzás átemelésének értelme a hazai jogba.

E dolgozat célja egyes Romániára vonatkozó közösségi normák feltárása, és ezek fontosabb rendelkezéseinek ismertetése, és elemzése, figyelemmel mind az elsődleges, mind pedig a másodlagos közösségi jog eszközeire.

Székely János

„Soha eddig nem volt ilyen kevés időnk arra, hogy ilyen sok mindent megtegyünk.”

Franklin Delano Roosevelt¹

¹ ROOSEVELT, F. D. - *Fireside chats* - Gutenberg On-line Könyvtár, <http://www.gutenberg.org/dirs/etext04/fdrfc10.txt>, 1942 február 23.-i rádió-beszéde, saját fordítás

B. A kezdet kezdete

Az Európai Szén és Acél Közösség (későbbiekben ESZAK), az Európai Gazdasági Közösség (EGK) és az Európai Atomenergia Közösség (Euro-Atom) megalakulásakor a környezetvédelem részben a történelmi kontextus, részben a környezetkárosodás kisebb mértéke miatt, nem kapott külön szerepet a közösségi alapító dokumentumokban², névlegesen a Római Szerződésben.

A környezetpolitika kizárólagosan nemzeti szabályzása azonban abszurd elképzelés, szem előtt tartva csupán a víz- vagy lég-szennyezés által felvetett kérdéseket, mely szennyezéseknek szükségszerűen nemzetközi vonzata lesz. Ennél súlyosabb, a Közösségek tekintetében, hogy az eltérő környezetvédelmi normák piactorzító hatással bírnak. Ennek szellemében az első szabályzások e téren a környezetvédelmet mellőzik indokaik közül, és gazdasági kihatásokra szorítkoznak (így a 70/157/EGK³ és 70/220/EGK⁴ irányelvek)⁵.

A környezetvédelem, mint politikai irányvonal elsőnek a Párizsi Csúcstalálkozó alkalmával merült fel, 1972-ben, amikor a fogyasztóvédelem és más szociális érdekeltségű témák mellett, a környezet megóvásának terén is úgynevezett *akcióprogramok* indításában döntöttek a tagállamok képviselői. Az akcióprogram egy jogi kötőerővel nem rendelkező normatív intézkedés, melynek a jogszabályokhoz hasonló szövegezése ezekhez hasonló alkalmazási megoldásokat is biztosíthat.

A konferencia zárónyilatkozata⁶ ünnepélyes hangvételben hirdeti meg a környezetpolitika az életszínvonal fogalmába való beépítését. E pillanattól kezdve, egészen az Egységes Európai Okmány⁷ elfogadásáig a környezeti politika nem rendelkezett közösségi jogalkotásra felhatalmazó jogalappal. Bár e jogalap, az említett okmány 25. cikkével, mint a Szerződés VII. címe (illetve ennek 130r cikke) alkotmányos elismerést nyert, továbbra is az akcióprogram maradt a környezetvédelmi intézkedések harmonizálásának és a terület szabványai konstruktív fejlesztésének elsődleges alapja. Jelen pillanatban az Európai Unió Hatodik Környezeti Akcióprogramja van érvényben, és ez lesz az érvényes program egészen

2 HORVÁTH Zs., ERDEY Gy., BÁNDI Gy., POMÁZI I. - *Az Európai Unió környezetvédelmi szabályzása* – KJK-KERSZÖV kiadó, Budapest 2004, 21. oldal.

3 CELEX sz. 01970L0157 – legutóbbi konszolidált változat, eredetileg angol nyelven, megjelent HL L 24 1970 feb. 23, 16. old

4 CELEX sz. 01970L0220 – legutóbbi konszolidált változat, eredetileg angol nyelven, megjelent a HL L 76. sz. 1970. ápr. 6., 1. old.- a környezetvédelem szó az irányelv teljes szövegében egyetlen alkalommal sem jelentkezik

5 I. HORVÁTH és mások, id. mű, 25. old.

6 Bulletin of the European Communities, Vol. 5, no. 10., 1972, 14-20 old.

7 CELEX sz. 11986U,

2012-ig, a tízéves futamidő lejártáig⁸.

Míg kezdetben ezeket a programokat a Római Szerződés 100. cikkével (új 94.) igazolták, mind gazdasági harmonizációs eszközöket, később a 235. cikkel (új számozásban 308.), mint életszínvonal javításával kapcsolatos eszközt, addig a Maastrichti szerződés a Római szerződés 175. cikk 3. bekezdésének módosításával meghatározza a környezetvédelmi akcióprogramok elfogadásához szükséges jogi utat, mely egy nem-kötelező érvényű közösségi normához képest meglehetősen furcsa módon nem más mint az együtt-döntési eljárás (251. cikk ugyanazon szerződésből), a Gazdasági-Szociális Tanács véleményezése után, és az alkalmazási normák Tanácsi elfogadásának szükségszerűségével, az akcióprogram elfogadásában konkrét szerepet vállaló szervekkel történő konzultáció után.⁹ Ehhez a kompetencia-bővüléshez merőben hozzájárult a szerződés 2. cikkének rendelkezése is.

E cikk a mai szövegezésben is, ennek első „francia” bekezdésében tartalmazza a *fenntartható fejlődés* szókapcsolatot, megalapozva ezzel a további jogkörök Uniós szférába történő beemelését, a környezetvédelem területén, még akkor is ha az Unió gazdasági céljait eme újabb jogkörök nem közvetlenül érintenék.

A szerződés XIX. címe, mely a Környezetről szól, a 174. cikk (1.) bekezdésben a Párizsi Nyilatkozatban elsőképpen megjelölt célok mellett (környezet minőségének megvédése és javítása, az emberi egészség védelme, az erőforrások körültekintő és ésszerű hasznosítása, alkalmazkodván a környezetvédelmi filozófia megváltozásához tartalmazza a „*a regionális vagy világméretű környezeti problémák leküzdésére irányuló intézkedések ösztönzését*” is. Ez a bekezdés már magában hordozza a klímavédelmi intézkedések közösségi megvalósításának lehetőségét, mely lehetőséget a Liszaboni Szerződés¹⁰ megerősít, a negyedik „francia” al-bekezdés módosításával, és a „*regionális vagy világméretű környezeti problémák leküzdésére, és különösen az éghajlatváltozás elleni küzdelemre irányuló intézkedések ösztönzése nemzetközi szinten*” szövegezés bevezetésével.

Tehát a környezetvédelmi akcióprogramok most már egyértelmű, közösségi alkotmányos jogalappal rendelkeznek mely jogalap számára a bővülés lehetősége nyilvánvaló, egészen a szerződések által nyújtott környezetvédelmi jogalapra való hivatkozásig.

8 CELEX sz. 32002D1600 – magyar nyelvű változat – HL L 242/1 2002. 09. 10.

9 I. HORVÁTH, és mások, 32. oldal., valamint Az Európai Unióról Szóló Szerződés és az Európai Közösséget Létrehozó Szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata, magyar nyelven, HL C 321 E/1, 2006. 12. 29., 123. oldal, XIX cím.

10 HL C 306/42 – magyar változat, 2. cikk 143. pont

A jelenleg érvényben levő Akcióprogram az Európai Parlament és Tanács 1600/2002/EK határozata, jogalapja már a Szerződés XIX. címe, 175. cikk¹¹ (régii, Maastricht után konszolidált, számozás szerint 130a cikk).

A fenti cím azonban már nem csak akcióprogramok, hanem irányelvek és szabályzatok elfogadására is alkalmas. Példaképpen megemlíthető a 2006/12/EK¹² irányelv, melynek preambulumban a meghatározott jogalap a Szerződés 175. cikke. Az irányelv kikényszeríthetőségére nyilvánvaló példa az Olaszországban Lazio, Nápoly és Campania régiókban elharapódzott hulladék-felhalmozódással szemben már (még végre nem hajtott) bírósági határozattal zárult C-082/06-os számú Európai Bírósági ügy, valamint az új Szerződésszegési eljárás melyet a Bizottság, Olaszországgal szemben indítani szándékszik, a Szerződés 226-os cikkének alapján, szerződésszegés okán.¹³

Amint tehát megállapíthatjuk, jelen pillanatban az Európai Unió (pontosabban ennek első pillére) égisze alatt hozott környezetvédelmi intézkedések, bármilyen jogi formát is öltenének nem csupán ajánlási jelleggel, úgynevezett „puha törvények”¹⁴ formáját ölthetik fel, hanem komoly jogkövetkezményekkel járó kötelező alkalmazású jogi normák formáját is felvehetik.

Jelenleg az Európai Unió jogalkotási repertoárja több mint 200 darab környezetjogi rendelkezéssel bír, melyek egyszerű felsorolásából¹⁵ is nyilvánvalóan kitűnik, hogy a Közös Mezőgazdasági Politikát meghatározó szabályok mellett, talán az egyik legtermékenyebb közösségi jogággal van dolgunk.

C. Románia helye a szabályzásban

E rövid kitekintés után térjünk most Románia helyzetére a közösségi környezetvédelmi szabályok implementációjának terén.

Elsőnek egy előzetes megjegyzés: mint sok más európai állam (pld. Finnország¹⁶, Norvégia¹⁷, Magyarország¹⁸), Románia is (esetében viszonylag új keletű)

11 CELEX sz. 11997E175

12 HL L 119/9 – angol változat – 2006. 04. 27. - A hulladékokról szóló irányelv

13 További információkért l. az IP/08/705 sz. sajtóközleményt, 2008/05/06 keltezéssel, itt:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/705&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en#fn1>

14 *Soft law* idegen kifejezéssel

15 l. az Európai Unió jogtárát, <http://eur-lex.europa.eu/en/repert/1510.htm>

16 l. a Finn Köztársaság alkotmányának 20. szakaszát, a környezettel szembeni felelősségről, itt (Berni Egyetem Alkotmánygyűjteménye): http://www.servat.unibe.ch/icl/fi00000_.html

17 l. Norvég Királyság alkotmányának 110b szakaszát, itt (Berni Egyetem Alkotmánygyűjteménye): http://www.servat.unibe.ch/icl/no00000_.html

18 l. a Magyar Köztársaság alkotmányának 18. cikkét, itt (Berni Egyetem Alkotmánygyűjteménye):

alkotmánymódosítással vezette be az állam legfelsőbb törvényébe az egészséges környezethez való jogot¹⁹, ennek 35. cikkébe. Természetesen a törvényi szentesítés a témában még nem elegendő. A jövőre vonatkozólag a Liszaboni szerződéssel párhuzamosan elfogadott Európai Alapjogi Charta²⁰ is mutathatja az utat, mely a II.-97. cikkében kifejti a magas fokú környezetvédelem és a fenntartható fejlődés elveit, melyeket az Unió politikáiba maradéktalanul integrálni kell.

Közösségi szinten, Románia csatlakozási szerződésének²¹ közvetlen következménye a közösségi környezetvédelmi szabályok átültetése a belső jogba. Mégis a Csatlakozási Jegyzőkönyv VII. Mellékletében felsorolásra kerülnek a Jegyzőkönyv 20. cikkéhez (Ideiglenes Intézkedések fejezet, Átmeneti Intézkedések cím) szóló úgynevezett derogációk, vagyis azok a nevesített kivételek melyek esetében a közösségi szabályok implementációja halasztást tűr.

A továbbiakban elemzésre kerülnek ezek a főbb derogációk. Az elemzés sorrendje tiszteletben tartja a mellékletben vett sorrendet mely a következő tematikus összefoglalást alkalmazza: 1° levegő minősége, 2° hulladékkezelés, 3° vízminőség, 4° ipari környezetszennyezés és kockázatkezelés.

Míg az első két kategória tartalmaz általános jellegű intézkedéseket addig az utolsó kettő leginkább különös, vállalati egységre vagy jelentős szennyezőre lebontott intézkedéseket mond ki. Következésképpen, és e dolgozat térbeli keretének megőrzése érdekében csak az első két kategória kerül részletes elemzésre.

i. Levegő minősége

A levegőminőség terén irányadó közösségi intézkedések melyek alól Románia derogációkra lett feljogosítva, a Tanács és Parlament 94/63/EK²² irányelve, és a Tanács és Parlament 1882/2003²³-as számú rendelete, a fentebbi Irányelv végrehajtási útmutatója.

Az első derogáció, az Irányelv 3. cikkét érinti, mely a benzin tárolásának szabályait fejti ki, az Irányelv I. mellékletével együtt, és meghatározza, hogy egy üzemanyag-tároló éves forgalmának 0.01%-a alatti üzemanyag-veszteség a meghatározott cél. Az eltekintés csupán

http://www.servat.unibe.ch/law/icl/hu00t___html

19 I. a romániai Képviselőház jogtárát: http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?den=act2_1&par1=2#t2c2s0a35

20 HL C 310, 47. kötet, 2007 december 16. - angol nyelvű változat

21 HL L 157, 48. kötet, 2005 június 21. - angol nyelvű változat

22 CELEX sz. 31994L0063 – HL L 365/24 – 1994. 12. 31. - magyar változat - Az illékony szerves vegyületeknek (VOC) a benzin tárolásából és tárolótelepekről töltőállomások részére történő elosztásából származó kibocsátása csökkentéséről szóló Irányelv.

23 CELEX sz. 32003R1882 – HL L 284 – 2003 10. 31. - angol változat

egy pár létesítményt érint országszerte (pontosan 4 darab tárolót), és lejárási határideje 2008 december 31.-e, míg a legtöbb létesítményre e határidő már lejárt (ez az eset az évi 50.000 tonnánál kevesebb vagy ezzel egyenlő forgalmat lebonyolító telepekre volt érvényes).

A Romániának nyújtott határidő a csatlakozás utáni implementációra pontosan kétszerese az analóg esetben az Irányelv által nyújtott határidőnek ennek meghozatala után (Irányelv 10. cikk), négy állomás esetén, míg a többi ilyen állomásra vonatkozólag e határidő megegyezik a z irányelv eredeti implementációs idejével. Ez az első azon sok alkalom közül, melyekben az Unió meglepő engedékenységet tanúsít Románia környezetvédelmi felzárkózásával szemben, tekintve, hogy az országnak lett volna ideje felzárkózni a csatlakozás előtt.

A közösségi jogalkotó a kétrészes implementációt választotta a szállítható üzemanyag-tartályok megtöltésének és lefejtésének következtében elszenvedett üzemanyag-veszteség elleni intézkedések bevezetésére, szintén 1-2 évig történő átültetési lehetőséggel (2. cikk Irányelv, 9. cím, A. pont, 2. bekezdés a Csatlakozási Jegyzőkönyv VII. mellékletéből összeegyeztetve).

A szállítójárművek technikai előírásaira vonatkozó szabályok, az Irányelv 5. bekezdésében, Románia számára három lépésben kerülnek alkalmazásra, a csatlakozás első évében csupán 31 szállítójárművet kell az elvárásoknak megfelelővé tenni, míg az ezt követő évben (a folyó év) 101 darabot, végül 2009 végéig további 432 szállítójárművet.

Az álló tárolóberendezésekbe való feltöltés (5. cikk) esetén a derogációk mértéke jóval kisebb, az 1000 m³ forgalomnál évente többet lebonyolító tározóktól kezdve egészen a legkisebb ilyen iparban használt egységekig, az euro-konformitás eléréséig megszabott határidő, a folyó év végén lejár, míg az utolsó évre hagyott egységek száma alacsony.

A légszennyezésnél kell szót ejteni egy másik, aktuális témáról, névlegesen az úgynevezett regisztrációs adóról²⁴, mely e szennyezés csökkentésének egyik hazai eszköze szándékszik lenni. Látszólag ez az adónem megfelel Tanács 96/62/EK²⁵ irányelvének, mely a levegőminőség tekintetében a keretirányelv szerepét tölti be és célul tűzi ki (1. cikkében, 1. „francia” bekezdés) az emberre és *környezetre* káros anyagok kibocsátásának csökkentését. Itt nyilvánvalóan a CO₂ kibocsátás jöhet szóba, melynek csökkentése a hatodik

24 Bevezetve a Adó-TvK.-t (2003. évi 571. sz Tv) módosító 343/2006-os Tv.-nyel, Románia Hivatalos Közlönye 662. sz/01. 08. 2006, módosítva a 110/2006-os sürgősségi kormányrendelet által, és most az Adó-TvK. 214¹ cikkében található meg.

25 CELEX sz. 31996L0062 – HL L 296/55 – magyar nyelvű változat - a környezeti levegő minőségének vizsgálatáról és ellenőrzéséről szóló Irányelv.

környezetvédelmi akcióprogramban is megtalálható (1. cikk 2. bekezdés, 1. „francia” bekezdés). Mindazonáltal, az akcióprogram alá van vetve az Alapító Szerződés jogi normáinak, és nem lehet állítani, hogy ennek környezetről szóló címe jogosítványokat nyújtana bármely tagállamnak, hogy egyoldalú (úgynevezett *igényesebb*) szabályzásában a közösségi alapszabadságok ellen vétsen. Ilyen korlátozásokat (estünkben egy adónem bevezetése), melyek jellege szükségszerűségükből fakadóan piactorzító, csupán közösségi szinten lehetséges megvalósítani, az alapszabadságok (Szerződés 90. cikk) sérelme nélkül.

Ezt az álláspontot képviseli jelen pillanatban a Bizottság, mely kezdeményezte²⁶ a regisztrációs (Romániában „első regisztrációs”) adónemek jogharmonizációját, és e harmonizáció környezetvédelmi adóként történő megtervezését. Ez a javaslat azonban jelen pillanatban stagnál, ugyanis elfogadásához, az adóharmonizációra jellemző egyhangú döntéshozatal szükséges (EKSZ 93. cikk). Említésre kerül a dokumentum tartalmában az euró 4-es 98/69/EK irányelv²⁷ légkörvédelmi szabályzása is, melyre hivatkozik a regisztrációs adó indoklásában a kormányzat.

Mindazonáltal, a hasonló hivatkozások nyilvánvalóan kudarcra ítéltettek, amint a már említett EKSZ 90. cikk alkalmazása kötelező, és nem lehet különbséget tenni a külföldön vagy belföldön vásárolt személygépjárművek között²⁸, amint ezt az „első regisztrációs adó” eredeti formájában ezt eredményezte volna. A Bizottság Magyarország²⁹ és Lengyelország³⁰, valamint Ciprus³¹ tekintetében kezdeményezte a szerződészegési eljárást analóg esetekben.

Mégis, közösségi szinten a regisztrációs adó nem „tiltott” adónem, mindaddig amíg az alapszabadságokat nem érinti. Románia jelentős mértékben adaptálta ezt az adóformát a közösségi elvárásoknak, többek között környezetvédelmi alapokba irányítva az adónem begyűjtéséből származott összegeket. Nyilvánvalóan, az intézkedés a továbbiakban is ellentétes az EKSZ 90. cikkével, és ezt az ellentétességet a Kormány csak enyhén próbálja meg burkolni, sőt alkalmasint nyílt kijelentésre kerül³²: az adó a belső termelőket védeni hivatott.

26 Tervezet Tanácsi Irányelv kibocsátására, COM (2005) 261 final, 2005/0130 (CNS), Brüsszel 2005. 05. 07. - angol változat

27 HL L 350 – 1998. 12. 28.

28 I. C-393/98 sz. *Gomes Valente* eset, de további esetekben is I. Bizottság c/a Görögország, C-06/74 eset

29 I. az Európai Bizottság IP/05/1279 sz. sajtóközleményét, az EU Sajtószolgálatának honlapján (<http://europa.eu/rapid>)

30 I. az Európai Bizottság IP/06/918 sz. sajtóközlemény

31 I. az Európai Bizottság IP/06/485 sz. sajtóközlemény

32 <http://www.hotnews.ro/stiri-politic-2774676-calin-popescu-tariceanu-scopul-taxei-prima-inmatriculare-este-curatatea-aerului-marile-orase.htm>

ii. Hulladékkezelés

A csatlakozás másik sarkalatos kérdése, a veszélyes hulladékok kezelésének kérdése, melyben Románia szintén derogációnak örvendhet, a jogszabályok alkalmazásának terén. A hulladékgazdálkodás (a kifejezés a jogi szakirodalomban így szerepel, azonban amint a továbbiakban ez látható lesz Romániára vonatkozó derogáció a területen a hulladékkezelés al-területeit érinti) az Európai Unió környezetpolitikájának talán „legjobban kimunkált”³³ területe, és áttekintéséhez nem elegendők a jelen dolgozat térbeli korlátozásai.

A legszükségesebb megemlítendő tény, hogy Románia számára az idevágó rendelkezések többlet jogokat és többlet kötelezettségeket is meghatároznak. A hulladékgazdálkodás érintett témaköre ez esetben az **259/93/EGK Tanácsi Rendelet**³⁴.

Románia részben azt a kötelezettséget vállalta magára a csatlakozási jegyzőkönyvben, hogy a 2015. év végéig, minden a 259/93/EGK rendelet II. mellékletében található, újrahasznosítás céljából exportált hulladék kiviteléről jelentést tesz az Unió tranzit és cél államai illetékes szerveinek, és ezeket a hulladékokat a Rendeletnek (ezen belül a „Hasznosításra szánt hulladékok” – B. Fejezetnek) megfelelően dolgozza fel.

A II melléklet a „zöld listán” található hulladéknemek felsorolását tartalmazza, melyeknek szállítása és feldolgozása (kellőképpen vegytiszta állapotban³⁵ ahhoz, hogy a szennyeződések ne tegyék ezt veszélyessé) szinte kockázatmentesnek minősül. A bejelentési kötelezettséget a rendelet a II. mellékletében felsorolt anyagok szállításakor e rendelet nem írja elő, így a derogáció mely a bejelentés kötelezettségét szabályozza egy újabb, kötelezettséget ró Romániára, míg a szállítmányozott hulladékok minőségének ellenőrzése kellőképpen meg nem valósul. A bejelentési eljárás lényegében a szállítmány mibenlétének, (259/93/EGK 6. cikk.) útvonalának és rendeletetésének közlését írja elő, valamint a hulladékot exportáló fél azon szerződési kötelezettségét, hogy ennek az export-terméknek a feldolgozására a fogadó-ország egy e célból engedélyezett vállalkozójával szerződést kössön, és ezt a szerződést szükség esetén az illetékes hatóságoknak közölje.

A többlet-kötelezettségeknek megfelelően Románia többlet jogoknak is örvend, ugyanis a Csatlakozási Jegyzőkönyv rendelkezései szerint, a 259/93/EGK rendelet 7. cikk 4.

33 HORVÁTH és mások, id. mű, 575. old.

34 CELEX sz. 31993R0259 – HL L 30/1, 15/2-es kötet, 1993. 06. 02. - magyar nyelvű változat – Rendelet az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről, mely módosításra került legutóbbiakban a 32001R2557 CELEX sz., 2557/2001/EK sz. rendelettel (HL L 349 2001. 12. 31. - 1. old – magyar nyelvű változat), mellyel közösen egységes szerkezetbe foglalásra került (csupán dokumentációs célokkal) a 01993R0259 CELEX szám alatt.

35 Ahogyan ezt a vonatkozó rendelet említett mellékletének 1. bekezdés a.) és b.) pontjának feltételei előírják.

bekezdésének értelmében vett kötelezettséget (mely előírja minden tagállam köteleességét az újrahasznosításra vagy megsemmisítésre a területére szállított hulladékok fogadására, amennyiben ezek szállítmányozása és jövőbeni feldolgozása vagy hatástalanítása legális keretek között történik) Románia nem köteles teljesíteni.

Tulajdonképpen, indokolt esetben, a Rendelet III. mellékletében található, ú. n. „sárga listára” felvett egyes (felsorolt) részlegesen veszélyes hulladékok behozatala ellen hazánk indokolt kifogást emelhet, melyet a rendelet 7. cikkének 4. bekezdése a.) pont³⁶ csak a közrend, közbiztonság, egészségvédelem, a küldő vagy fogadó entitás korábbi szabályszegése, nemzetközi egyezmény tiltása vagy a hasznosítás gazdasági vagy környezetvédelmi értelmetlensége esetén emelhetne, a 8. cikk eljárása szerint³⁷.

E derogáció egészen 2011 december 31.-éig érvényes, és nem érinti az országot tranzitáló szállítmányokat (ez a Csatlakozási Jegyzőkönyv megfogalmazásából³⁸. E konkrét halasztás fontossága a közelmúltban vált nyilvánvalóvá, mikor szóba jött, hogy Románia megsemmisítés céljából fogadja az Olaszország egyes területein túltengő háztartási hulladékokat.³⁹ A Környezetvédelmi Miniszter álláspontja helyes, ugyanis a háztartási hulladékok megtalálhatóak az úgynevezett „sárga” listában is de a Csatlakozási Jegyzőkönyv kivételei között is (AD 160-as kóddal megjelölve).

A kimentési határidő kiterjeszthető egészen 2015 végéig, indokolt esetekben⁴⁰, és kizárólag a 75/442/EGK⁴¹ Rendelet 18. cikkének eljárása szerint, ahogyan ez módosult a 91/156/EGK⁴² rendelet által. A 18. cikk a kimentés kérésének eljárását komitológiai eljárásban képzelte el, meghatározva az első bekezdésben, hogy „*A Bizottság munkáját egy bizottság segíti*”. Következésképpen a nemzeti szakemberekből összetevődő bizottság, az Európai Unió Bizottságánál közbenjárva, és kellő indoklás mellett elérheti a derogáció kiterjesztését.

A III. melléklet „sárga listáján” szereplő hulladékokhoz hasonló módon, a Rendelet IV. mellékletében felsorolt „vörös listán” található, vagy a listák egyikén sem megtalálható hulladékok feldolgozása is megtagadható, analóg eljárás mellett. A kizárás indoka itt sem⁴³ érvényes a tranzitra. A meghosszabbítás lehetősége fennáll.

36 A Csatlakozási Jegyzőkönyvben a Rendelet számozásában még 4. cikk 3.bekezdés volt megjelölve

37 A Csatlakozási Jegyzőkönyvben a Rendelet számozásában még 7. cikk 4.bekezdés volt megtalálható

38 „...may raise objections to shipments to Romania for recovery...”

39 http://www.euractiv.ro/uniunea-europeana/articles%7CdisplayArticle/articleID_10391/Romania-nu-vrea-sa-primeasca-deseurile-din-Italia.html

40 Csatlakozási Jegyzőkönyv VII. Függelék, 9. Cím, B. alcím 1. pont (b.) alpont 2. al-bekezdés

41 CELEX sz. 01975L0442-20031120 a legutóbbi konszolidált magyar változathoz, eredetileg megjelent HL L 194 – 1975. 07. 25., 39. old. - eredeti szövegezés nyelvén; A hulladékokról szóló tanácsi rendelet

42 HL L 78 1991. 03. 26. - 32. old. - angol nyelvű változat

43 Csatlakozási Jegyzőkönyv VII. Függelék, 9. Cím, B. alcím 1. pont (c.) alpont

Bizonyos esetekben hazánk kötelező módon kell élnen a derogáció lehetőségével. Amennyiben egy romániai létesítmény ideiglenes derogációban részesül arra való tekintettel, hogy a környezetvédelmi szabványokat nem teljesíti, az ebbe a létesítménybe irányuló hulladékok beszállításával szemben a román hatóságoknak tiltakozniuk kell, ha az oda szállított hulladékok típusai a 259/93/EGK rendelet II., III., vagy IV. mellékleteiben felsoroltak, vagy abban az esetben ha a szállított hulladéktípus nincs felsorolva egyik mellékletben sem.⁴⁴

A hulladék-gazdálkodás terén Románia szintén számos derogációban részesült. E téren a mérvadó a Parlament és Tanács 94/62/EK⁴⁵ irányelve a csomagolásról és a csomagolási hulladékról. Itt a derogációk az újrahasznosítás hatékonyságát érintik és arányait érintik. Az irányelv konkrét célkitűzéseket határoz meg, melyeket a tagállamoknak teljesíteniük kell. A Csatlakozási Jegyzőkönyv ez esetben felzárkóztató időközi cél-pontokat határoz meg, melyeket Romániának teljesítenie kell. A derogációk kivétel nélkül, itt a 94/62/EK irányelv 6. cikkének célkitűzéseit érintik.

A célkitűzések hatékonyabb értelmezhetősége érdekében, ezeket a következőkben összesítem a Függelék 1.-es ábrájában. Mint látható a célkitűzések aránya meredeken növekszik, de a periódus végéig nem éri el a 2008-as évre elvárt mennyiséget. Következésképpen ebben a kérdéskörben további derogációkra lehet számítani, még abban a legnagyobb optimizmussal elvárható esetben is, ha a célkitűzések teljesülnének.

Természetesen e derogációk mellett még megtalálhatóak konkrét üzemekre vonatkozó engedmények, melyeknek 2009-ig kell megfelelni, valamint hulladék-mennyiségekre vonatkozó más korlátozásokat is.

44 Csatlakozási Jegyzőkönyv VII. Függelék, 9. Cím, B. alcím 1. pont (d.) alpont

45 CELEX sz. 31994L0062 HL L 365 1994. 12. 31. 10. old., utolsó konszolidált verzió CELEX száma 01994L0062-20050405

D. Zárszó

Amint láthattuk a környezetvédelmi jog szerkezete az Európai Unió jogrendjében még javában átalakulásban, részben állandó, részben periódikus formálódásban van. Románia helyzete, mely még ideig-óráig védve van ettől az állandó átalakulástól és az egyre szigorodó jogszabályok pillanatnyi hatásától valamennyiben különleges.

Bár nyilvánvaló módon, hiú remények fűződnek ahhoz, hogy hazánk teljesíteni tudja a közösség környezetvédelmi elvárásait, mégis van remény. Ha nem is kellő időben de kellő unszólással e szabályok teljesítésre lelnek.

E. Felhasznált irodalom

Szakirodalom

- ROOSEVELT, F. D. - *Fireside chats* - Gutenberg On-line Könyvtár,
<http://www.gutenberg.org/dirs/etext04/fdrfc10.txt>
- HORVÁTH Zs., ERDEY Gy., BÁNDI Gy., POMÁZI I. - *Az Európai Unió környezetvédelmi szabályása* – KJK-KERSZÖV kiadó, Budapest 2004

Jogszabályok

- **70/157/EGK irányelv** - CELEX sz. 01970L0157 – HL L 24 1970 febr. 23
- **70/220/EGK irányelv** - CELEX sz. 01970L0220 – HL L 76. sz. 1970. ápr. 6.
- **Az Európai Unióról Szóló Szerződés és az Európai Közösséget Létrehozó Szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata, magyar nyelven** – HL C 321 E/1, 2006. 12. 29.
- **Lisزابoni Szerződés** - HL C 306/42 – magyar változat
- **1600/2002/EK határozat** - CELEX sz. 32002D1600 – magyar nyelvű változat – HL L 242/1 2002. 09. 10.
- **2006/12/EK Irányelv** - HL L 119/9 – angol változat – 2006. 04. 27. - „A hulladékokról szóló irányelv”
- **IP/08/705 sz. sajtóközlemény** - <http://europa.eu/rapid/>
- **A Finn Köztársaság Alkotmánya** - A Berni Egyetem Alkotmánygyűjteménye
http://www.servat.unibe.ch/icl/fi00000_.html
- **A Norvég Királyság Alkotmánya** - Berni Egyetem Alkotmánygyűjteménye:
http://www.servat.unibe.ch/icl/no00000_.html
- **A Magyar Köztársaság Alkotmánya** - Berni Egyetem Alkotmánygyűjteménye):
http://www.servat.unibe.ch/law/icl/hu00t___html
- **A Román Köztársaság Alkotmánya** - A Romániai Képviselőház Jogiára:
http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?den=act2_1&par1=2#t2c2s0a35
- **Az Európai Unió Alapjogi Chartája** - HL C 310, 47. kötet, 2007 december 16. - angol nyelvű változat
- **Románia csatlakozási szerződése** - HL L 157, 48. kötet, 2005 június 21. - angol nyelvű változat
- **A Tanács és Parlament 94/63/EK irányelve** - CELEX sz. 31994L0063 – HL L 365/24 – 1994. 12. 31. - magyar változat - „Az illékony szerves vegyületeknek (VOC) a benzin tárolásából és tárolótelepekről töltőállomások részére történő elosztásából származó kibocsátása csökkentéséről szóló Irányelv”
- **Tanács és Parlament 1882/2003-as számú rendelete** - CELEX sz. 32003R1882 – HL L 284 – 2003. 10. 31. - angol változat
- **Románia Adó-Törvénykönyve** - 2003. évi 571. sz. Tv

- **343/2006-os Törvény** - Románia Hivatalos Közlönye 662. sz/01. 08. 2006
- **110/2006-os Sürgősségi Kormányrendelet** által
- **96/62/EK Irányelv** - CELEX sz. 31996L0062 – HL L 296/55 – magyar nyelvű változat - „a környezeti levegő minőségének vizsgálatáról és ellenőrzéséről szóló Irányelv.”
- **Tervezet Tanácsi Irányelv kibocsátására, COM (2005) 261 final** - 2005/0130 (CNS), Brüsszel 2005. 05. 07. - angol változat
- **98/69/EK irányelv** - HL L 350 – 1998. 12. 28.
- **IP/05/1279** sz. sajtóközlemény <http://europa.eu/rapid/>
- **IP/06/918** sz. sajtóközlemény <http://europa.eu/rapid/>
- **IP/06/485** sz. sajtóközlemény <http://europa.eu/rapid/>
- **HotNews hírportál** - <http://www.hotnews.ro/stiri-politic-2774676-calin-popescu-tariceanu-scopul-taxei-prima-inmatriculare-este-curatatea-aerului-marile-orase.htm>
- **259/93/EGK Tanácsi Rendelet** - CELEX sz. 31993R0259 – HL L 30/1, 15/2-es kötet , 1993. 06. 02. - magyar nyelvű változat – Rendelet az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről
- **2557/2001/EK Tanácsi rendelet** - CELEX sz. 32001R2557 - HL L 349 2001. 12. 31. - magyar nyelvű változat, mellyel közösen egységes szerkezetbe foglalásra került (csupán dokumentációs célokkal) a 01993R0259 CELEX szám alatt.
- **Euroactiv.ro Hírportál** - http://www.euroactiv.ro/uniunea-europeana/articles/%7CdisplayArticle/articleID_10391/Romania-nu-vrea-sa-primeasca-deseurile-din-Italia.html
- **75/442/EGK Rendelet** - CELEX sz. 01975L0442-20031120 a legutóbbi konszolidált magyar változat, eredetileg megjelent HL L 194 – 1975. 07. 25., 39. old. - eredeti szövegezés nyelvén; A hulladékokról szóló tanácsi rendelet
- **91/156/EGK Rendelet** - HL L 78 1991. 03. 26. - 32. old. - angol nyelvű változat
- **94/62/EK Parlament és Tanács Irányelve** - CELEX sz. 31994L0062 HL L 365 1994. 12. 31. 10. old., utolsó konszolidált verzió CELEX száma 01994L0062-20050405

Joggyakorlat

- **C-393/98** sz. ügy *Gomes Valente* eset,
- **C-06/74** sz. ügy Bizottság c/a Görögország,

F. Függelék

1. ábra

	Célkitűzés s 2008 dec. 31.ig ⁴⁶	RO 2006	RO 2007	RO 2008	RO 2009	RO 2010	RO 2011	RO 2012 ⁴⁷
Energiahasznosítás %-a csomagolások égetéséből visszanyerve ⁴⁸	60%	32%	34%	40%	45%	48%	53%	57%
Műanyagok újrahasznosításának rátája	55%	8%	10%	11%	12%	14%	-	-
Általános újrahasznosítási cél minden csomagolóanyagra számítva	55%	26%	28%	33%	38%	42%	46%	50%
Üveg újrahasznosításának rátája	60%	21%	22%	32%	38%	44%	48%	54%
Fa újrahasznosításának rátája	15%	4%	5%	7%	9%	12%	-	-

46 A célkitűzésekben sokszor intervallumok voltak alkalmazva, itt az intervallum kisebbik elemét jelöltem meg, melyet az irányelv értelmében *legalább* teljesíteni kell.

47 Itt a megjelölt év december 31.-i időpontja értendő

48 Tömeg szerint